

Čís. 9095.

Bylo-li manželství k žalobě jednoho manžela právoplatně rozvedeno od stolu a lože pro hluboký rozvrat manželství, aniž uznáno na vinu manželů, jest i druhý manžel oprávněn domáhati se rozluky manželství podle § 17 rozl. zák.

(Rozh. ze dne 24. července 1929, R II 257/29.)

K žalobě manželky bylo manželství stran rozvedeno od stolu a lože pro hluboký rozvrat manželství, aniž uznáno na vinu manželů. Napotomní žádosti manžela o povolení rozluky manželství soud první stolice vyhověl, rekursní soud žádost zamítl. Důvody: Napadené usnesení spočívá na rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 6. prosince 1928, jímž uznáno bylo na rozvod manželství, při čemž bylo vysloveno, že na rozvodu stran nestihá žádnou z nich vina, za důvod rozvodový vzat byl hluboký rozvrat manželství ve smyslu § 13 písm. h) rozl. zák., který podle ustálené praxe jest i důvodem rozvodu. Poněvadž soud první stolice na podkladě onoho provedeného sporu dospěl k přesvědčení, že okolnosti vyšlé na jevo za sporu o rozvod byly by již tehdy odůvodnily výrok o rozluce, kdyby o ni bylo bývalo žádáno, návrhu manžela vyhověl, třebaže se stěžovatelka vyslovila proti rozluce. Tato napadá toto usnesení, poukazujíc k tomu, že o rozvod žalovala ona, nikoli její manžel, který dokonce žádal zamítnutí žaloby o rozvod, že podle pravdy on to byl, který rozvrat manželství zavinil, že ve sporu příznáno bylo sice tehdejší žalobkyni právo žádati o rozvod, aniž bylo vysloveno, že by k tomu byl oprávněn také žalovaný a že soud měl postupovati podle zásad řízení nesporného, že však s hlediska tohoto řízení není tu dostatečného podkladu pro výrok o rozluce. Uplatňujíc tedy kusost řízení i nesprávné právní posouzení věci, navrhuje, by napadené usnesení bylo zrušeno, po případě změněno v ten smysl, že se žádost za povolení rozluky zamítá. Jest především zkoumati otázku, jaký právní účinek přísluší v řízení podle § 17 rozl. zák. konečnému rozsudku o rozvodu, pokud jest rozsudek ten pro pozdější řízení o rozluce, řízení nesporné, předurčujícím a závazným. O tom zajisté není pochybnosti, že rozsudkem bylo mezi stranami s konečnou platností rozhodnuto o otázce rozvodu, v tom směru nabyt výrok podle § 12 obč. zák. v tomto případě a mezi těmito stranami formelní i materiální právní moci. Podle názoru rekursního soudu omezuje se však tato právní moc jen na výrok, nikoli však i na jeho důvody. Bylo-li pak mezi stranami zahájeno řízení o rozluce, jde tu sice o tytéž strany, nikoli však o týž předmět (správně čís. 5956 a 6527): vždyť »nejde tu jen o stavení manželského společenství, nýbrž o zrušení samotného manželského svazku«, tedy o předmět v podstatě i v právních důsledcích zcela jiný. Pro tuto různost je tu také v obou případech zcela různé řízení; tam jsou strany v každém směru pány rozepře, tu jest řízení ovládáno zásadou oficiosnosti, tam jest soud vázán souhlasným skutkovým přednesem stran, skutkovým

doznáním, tu však nikoli, tam přípustným jest důkaz výsledkem stran, který tu je, pokud jde o důvod rozluky, vyloučen, tam se nikterak nebere zřetel k tomu, je-li tu snad, ať již z jakýchkoli důvodů, po případě kolluse stran, tu však skutkový podklad musí býti z úřadu přezkoumáván jak co do úplnosti skutkového děje, tak co do průkaznosti důkazů. Že tu jde skutečně o zcela jiný předmět, patrně jest z citovaných již rozhodnutí, která správně připouštějí též možnost samostatné žaloby o rozluky i tam, kde by snad byly podmínky řízení podle § 17 rozl. zák. A nemůže býti zajisté pochybností o tom, že by v novém řízení, zahájeném o žalobě, bylo procesnímu soudu postupovati zcela samostatně a že by nikterak nebyl pro své konečné rozhodnutí vázán ani skutkovým zjištěním ani právním posouzením rozsudku o rozvod. Stejně má se věc, podle názoru rekursního soudu, i v pozdějším řízení nesporném, zahájeném podle § 17 rozl. zák., protože i tu jde o novou věc ve smyslu § 12 obč. zák.; i tu každý soud musí při svém rozhodování postupovati v každém směru samostatně, nejsa nikterak vázán názorem předchozího konečného rozsudku, ať pochází od kterékoli stolice, ať jde o skutkové zjištění neb o názor právní, protože tu neplatí ustanovení § 499 a 511 c. ř. s., protože tu již není řízení opravné, nýbrž jde o projednání zcela jiné právní věci. Podle názoru rekursního soudu spočívá úchylnka § 17 od řízení řádného jen v tom, že není potřeba podávati formální žalobu, nýbrž stačí tu žádost, v níž stačí poukázati ke skutečnostem, které vyšly na jevo v předchozím sporu o rozvod, a že se o žádosti rozhodne usnesením místo rozsudkem; v obou případech je však řízení ovládáno touž zásadou oficiosnosti, maximou inkvisiční, směřující k vypátrání materiální pravdy a není po té stránce pro řízení podle § 17 zák. žádné úlevy ani zjednodušení. Jest si bedlivě všimnouti toho, že zákon v § 17 nemluví o okolnostech »zjištěných«, nýbrž o okolnostech »na jevo vyšlých«, na rozdíl od prováděcího nařízení čís. 362/19, které však nelze považovati za autentickou interpretaci ani za doplnění zákona, a jež se odchyľuje od doslovu zákona, užívajíc (v čl. II., odst. III. 2) obratu »skutečnosti zjištěné ve sporu o rozvod«, »výsledky zjištěné ve sporu o rozvod«, ačkoli v dalším odstavci III. 3 výslovně klade důraz na to, že i v tomto řízení soud jest »povinen i z úřední povinnosti vyšetřiti a zjištěti všechny skutečnosti pro rozhodnutí závažné«. Ani ustanovení, že v usnesení rozluky povolujícím uvéstí je také »výrok o vině, obsažený v rozsudku vyneseném ve sporu o rozvod, pokud předcházel žádosti za rozluky spor o rozvod«, nesmí sváděti k názoru, že výrok o rozvodu v rozsudku rozvodovém pro pozdější řízení oficiosní jest předurčující a závazný. V pravdě běží tu o zásadu ekonomie řízení, by materiál sebraný za sporu o rozvod mohl býti zužitkován v řízení o rozluky, které podle povahy případu — jak se později ukázalo — bylo by vlastně bývalo spíše na místě než řízení rozvodové. Podle názoru rekursního soudu jde tedy o jiné řízení a o jinou právní věc, třebaže mezi týmiž stranami, a nejen soud první stolice, nýbrž ani soud rekursní není vázán důvody rozsudku o rozvodu a musí tedy soud rekursní podle zásad řízení nesporného samostatně rozhodovati o stížnosti do usnesení, jímž rozluka

byla povolena, nejsa nikterak omezen ani rozsahem rekursních důvodů ani rekursním návrhem.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Odpůrkyně ve své stížnosti do rozhodnutí první stolice uplatňovala jen, že na rozvod žalovala ona, nikoli navrhovatel (manžel), jenž naopak navrhoval zamítnutí její žaloby o rozvod, a že tím, že manželství bylo rozvedeno bez viny stran, není ještě řečeno, že by byl manžel rozvodu dosáhl, kdyby byl žaloval, v nesporném řízení však nelze prý otázku tuto řešiti. Tyto důvody neobstojí. Manželství bylo pravoplatně rozvedeno pro jeho rozvrat bez viny stran. Poněvadž pro rozvrat může žalovati každá z obou stran na rozluky, jen když není rozvratem převážně vinna, byl by mohl o ni žalovati i manžel (navrhovatel), a jest tedy splněna příslušná podmínka § 17 rozl. zák. Že však to v nesporném řízení nejen zjistiti lze, nýbrž dokonce jen v něm zjišťováno býti může, praví sám zákon v § 17. Ale když rozvrat vysloven ve sporném řízení po provedení navržených důkazů, nabyl o řečené podmínce první soud právem přesvědčení a manželství rozloučil. Důvody rekursního soudu, jenž žádost za rozluky zamítl, nedrží se důvodu stížnosti a zabíhají daleko za meze § 17 rozl. zák., jež probourati se snaží, ale marně, rozvíjíjí otázku viny, která už jest pravoplatně rozřešena a o níž § 17 praví, že tu nesmí býti rozvíňována, nýbrž že výrok o vině převzítí jest z rozsudku o rozvodu.

Čís. 9096.

Zrušil-li rekursní soud usnesení prvního soudu, by vzhledem k § 11, druhý odstavec, ex. ř. byl vyslechnut dlužník, nevyhradiv pravomoc, jest dovolací rekurs podle § 527, druhý odstavec, c. ř. s. a § 78 ex. ř. nepřipustným.

(Rozh. ze dne 25. července 1929, R I 565/29.)

Na základě exekučního titulu proti veřejné obchodní společnosti povolil soud první stolice exekuci proti bývalému veřejnému společníku. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by po předběžném výslechu dlužníka podle § 11, druhý odstavec ex. ř. znovu rozhodl o exekučním návrhu.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs vymáhajícího věřitele

n e b o ť

jest podle § 527 druhý odstavec c. ř. s. a § 78 ex. řádu nepřipustný ježto napadeným usnesením bylo soudu první stolice uloženo, by před novým rozhodnutím vyslechl předběžně o exekučním návrhu podle § 11 druhý